Neljapäev, 20. mai 2021

P9_TA(2021)0261

Euroopa digitulevik: digitaalne ühtse turg ning tehisintellekti kasutamine Euroopa tarbijate huvides

Euroopa Parlamendi 20. mai 2021. aasta resolutsioon Euroopa digituleviku kujundamise kohta: digitaalse ühtse turu toimimise tõkete kõrvaldamine ning tehisintellekti parem kasutamine Euroopa tarbijate huvides (2020/2216(INI))

(2022/C 15/22)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatist „Euroopa digituleviku kujundamine“ (COM(2020)0067),

— võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta valget raamatut „Tehisintellekt: Euroopa käsitus tipptasemel ja usaldusväärsest tehnoloogiast“ (COM(2020)0065),

— võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta aruannet selle kohta, milline on tehisintellekti, asjade interneti ja robootika mõju ohutusele ja vastutusele (COM(2020)0064),

— võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Ühtse turu tõkete tuvastamine ja kõrvaldamine“ (COM(2020)0093),

— võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Pikaajaline tegevuskava ühtse turu normide paremaks rakendamiseks ja täitmise tagamiseks“ (COM(2020)0094),

— võttes arvesse komisjoni 13. novembri 2020. aasta teatist „Uus tarbijakaitse tegevuskava. Tarbijate toimetulekuvõime parandamine, et edendada majanduse kestlikku taastumist“ (COM(2020)0696),

— võttes arvesse komisjoni 25. aprilli 2018. aasta teatist „Tehisintellekt Euroopa huvides“ (COM(2018)0237),

— võttes arvesse McKinsey & Company poolt komisjonile koostatud 2020. aasta veebruari töödokumenti „Shaping the digital transformation in Europe“ (Euroopa digiülemineku kujundamine) ([1]),

— võttes arvesse digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeksi (DESI) 2020. aasta aruandeid ning Eurobaromeetri eriuuringut „Attitudes towards the impact of digitalisation on daily lives“ (Hoiakud digiülemineku mõju suhtes igapäevaelule) ([2]),

— võttes arvesse nõukogu 9. juuni 2020. aasta järeldusi Euroopa digituleviku kujundamise kohta,

— võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatist „Euroopa andmestrateegia“ (COM(2020)0066),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) ([3]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiivi 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta ([4]),

([1]) https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=64962
([2]) https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2228
([3]) EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1
([4]) EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiivi 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) ([5]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) ([6]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul ([7]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiivi 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ ([8]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) ([9]),

— võttes arvesse oma 19. jaanuari 2016. aasta resolutsiooni ettevalmistuste kohta digitaalse ühtse turu aktiks ([10]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. veebruari 2018. aasta määrust (EL) 2018/302, mis käsitleb siseturul toimuvat põhjendamatut asukohapõhist tõkestust ja muul viisil diskrimineerimist kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 2006/2004 ja (EL) 2017/2394 ning direktiivi 2009/22/EÜ ([11]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärav teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 ([12]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/2161, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 98/6/EÜ, 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL, et ajakohastada liidu tarbijakaitsenorme ja tagada paremini nende täitmine ([13]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta ([14]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ ([15]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks ([16]),

---

([5]) EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37
([6]) ELT L 149, 11.6.2005, lk 22
([7]) ELT L 376, 27.12.2006, lk 36.
([8]) ELT L 304, 22.11.2011, lk 64.
([9]) ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.
([10]) ELT C 11, 12.1.2018, lk 55.
([11]) ELT L 60 I, 2.3.2018, lk 1.
([12]) ELT L 295, 21.11.2018, lk 1.
([13]) ELT L 328, 18.12.2019, lk 7.
([14]) ELT L 151, 7.6.2019, lk 70.
([15]) ELT L 130, 17.5.2019, lk 92.
([16]) ELT L 186, 11.7.2019, lk 57.

— võttes arvesse oma 12. veebruari 2020. aasta resolutsiooni automatiseeritud otsustusprotsesside, tarbijakaitse ning kaupade ja teenuste vaba liikumise tagamise kohta ([17]),

— võttes arvesse oma 20. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni soovitustega komisjonile „Digiteenuste õigusakt: siseturu toimimise täiustamine“ ([18]),

— võttes arvesse oma 20. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni intellektuaalomandi õiguste kohta tehisintellekti tehnoloogiate arendamisel ([19]),

— võttes arvesse oma 20. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni soovitustega komisjonile tehisintellekti, robotitehnoloogia ja seonduva tehnoloogia eetiliste aspektide raamistiku kohta ([20]),

— võttes arvesse oma 20. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni soovitustega komisjonile tehisintellekti tsiviilvastutuse korra kohta ([21]),

— võttes arvesse oma 20. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni ühtse turu tugevdamise ja teenuste vaba liikumise tuleviku kohta ([22]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

— võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, õiguskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

— võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit (A9-0149/2021),

A. arvestades, et digitaalsel ühtsel turul on endiselt tõkkeid, mis tuleb kõrvaldada, et kasutada ära kõiki selle turu võimalusi, ning arvestades, et selle õnnestumiseks on vaja inimkeskset ühtset ELi käsitust;

B. arvestades, et digiüleminek võib kogu ühtse turu palju väärtuslikumaks muuta, seda vajavad nii Euroopa tarbijad kui ka traditsioonilised ja mittetraditsioonilised sektorid ning see võib anda üleilmsel turul konkurentsieelise;

C. arvestades, et kuna digitaalne ühtne turg tekitab traditsioonilistele turgudele eri probleeme, tuleks austada põhimõtet „mis on ebaseaduslik väljaspool internetti, on ebaseaduslik ka internetis“;

D. arvestades, et tehisintellektile teatud määral juba kohaldatakse kehtivaid õigusnõudeid;

E. arvestades, et üldsuse usaldust tehisintellekti vastu tuleb suurendada sellega, et tehisintellekti vaikesätetega austatakse täielikult põhiõigusi, tarbijakaitset, andmekaitset ning turvalisust ning soodustatakse Euroopas innovatsiooni;

F. arvestades, et tehisintellektiteemalises valges raamatus tunnistati, et põllumajandus on üks neist sektoritest, kus tehisintellekt võib suurendada tõhusust, ning tulevase ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) üks üldeesmärk on edendada nutipõllumajandust; arvestades, et tänu tehisintellektiteemalistele uuringutele ning põllumajanduses ja loomakasvatuses tehisintellekti kasutamisele võib põllumajandussektor muutuda noorte jaoks atraktiivsemaks ning looduslikust eripärast tingitud piirangutega aladel võib põllumajandustoodang ning loomade heaolu ja tootlikkus suureneda; arvestades, et strateegia „Talust taldrikule“ ja elurikkuse strateegia eesmärk on aidata põllumajandustootjatel kasvatada kvaliteetset toodangut ning vähendada 2030. aastaks toitainete kadu ning pestitsiidide ja väetiste kasutamist;

G. arvestades, et digiüleminekuks tuleb peamistesse digimajandust soodustavatesse teguritesse teha suuremaid investeeringuid ning koordineerida seda rohepöördemeetmetega;

([17]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0032.
([18]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0272.
([19]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0277.
([20]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0275.
([21]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0276.
([22]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0007.

H. arvestades, et tehisintellektil on palju kasutegureid, aga sellega kaasnevad ka teatavad ohud;

I. arvestades, et ELi liikmesriigid ja institutsioonid on Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja Euroopa inimõiguste konventsiooni kohaselt kohustatud tagama, et ühegi inimese õigust eraelu puutumatusele, andmekaitsele, väljendusvabadusele, kogunemisvabadusele, mittediskrimineerimisele, väärikusele ega teisi põhiõigusi uue ja kujunemisjärgus tehnoloogia kasutamise tõttu põhjendamatult ei piirataks;

J. arvestades, et tehisintellekti kasutamisega kaasnevad ka ohud ja tekivad probleemid, mis puudutavad isikuandmete kogumise, kasutamise ja levitamise eetikat, ulatust ja läbipaistvust;

1. osa: digitaalse ühtse turu toimimise tõkete kõrvaldamine

1. usub, et ELi digipoliitikaga tuleks luua ja toetada põhialuseid, mida on tarvis selleks, et Euroopa avalik ja erasektor oleks maailmas usaldusväärset ja inimkeskset digitaalset innovatsiooni juhtivad jõud; on seisukohal, et üks põhialustest on digitaalne ühtne turg, mille eesmärk on tagada uue tehnoloogia täieliku potentsiaali ärakasutamine sellega, et kõrvaldatakse põhjendamatud riigipõhised tõkked, tarbijatele ja ettevõtjatele luuakse õigusselgus ning Euroopa kodanikele tagatakse kasu ja suurendatakse konkurentsi; usub, et seda eesmärki võib aidata saavutada see, kui turgude integreerimiseks ja ühtlustamiseks rakendatakse paremini korraldatud ja ühtset Euroopa tegutsemisviisi; usub, et selle saavutamiseks tuleb nii liikmesriikidel kui ka ELil astuda edasisi samme;

2. rõhutab, et täielikult toimiv digitaalne ühtne turg on kasulik nii tarbijatele kui ka ettevõtetele, ning kutsub üles VKEsid digiüleminekul toetama ja soovib, et komisjon kontrolliks enne õigusaktide kohta ettepanekute esitamist, kas need VKEde seisukohast toimivad;

3. usub, et see, kuidas ELis digiüleminekut käsitatakse, peab olema täielikult kooskõlas põhiõiguste, tarbijakaitse, tehnoloogianeutraalsuse, võrgu neutraalsuse ja andmekaitsereeglite, kaasavuse ja diskrimineerimiskeeluga;

4. usub, et digiüleminek ja kujunemisjärgus tehnoloogiad, nagu tehisintellekt, võivad aidata saavutada ELi tööstusstrateegia ja rohelise kokkuleppe eesmärke ning lahendada teatavaid COVID-19 kriisi põhjustatud probleeme; on peale selle veendunud, et kui rakendada rohelise kokkuleppe, tööstusstrateegia ja digiülemineku elluviimiseks üksteist vastastikku toetavat poliitikat, võib see aidata nende eesmärke saavutada ja edendada ELi tehnoloogilist juhtpositsiooni; juhib tähelepanu sellele, et digilahenduste, näiteks kaugtöö ja tehisintellekti rakenduste abil on võimalik toetada puuetega inimeste osalemist digitaalsel ühtsel turul; on seisukohal, et COVID-19 kriisi tõttu on ühtlasi võimalik digiüleminekut kiirendada ja et digiüleminek peab üldiselt teenima avalikke huve; usub, et digiüleminek võib aidata täita ELi linnapiirkondade, maapiirkondade ning eraldatud piirkondade vajadusi;

5. märgib, et uute tehnoloogiatega on võimalik toetada säästvale ringmajandusele üleminekut, sest nende abil saab hõlbustada ringmajanduse ärimudelite kasutuselevõttu, suurendada andmetöötlus- ja andmesalvestussüsteemide energiatõhusust ning soodustada kestlikumate väärtusahelate loomist ja ressursside optimaalset kasutamist;

6. kutsub komisjoni üles edendama ja toetama rohelise kokkuleppe elluviimisel kestliku tehnoloogia kasutuselevõttu ja arendamist, sealhulgas hindama, milline on andmejagamise keskkonnamõju ja millist taristut on vaja digilahenduste kestliku kasutuselevõtu tagamiseks;

7. rõhutab, et rohelise kokkuleppe potentsiaali täielikuks ärakasutamiseks tuleb lubada oluliste ja täpselt määratletud andmestike jagamist ja neile juurdepääsu; kutsub komisjoni üles hindama, milliste andmestike puhul seda lubada tuleks;

8. on seisukohal, et tavad, millega kahjustatakse tarbijate õigusi, andmekaitset ja töötajate õigusi, tuleks kaotada;

9. rõhutab, et komisjon peaks õigusaktide suhtes rakendama tasakaalustatud, tulevikku suunatud, tõendipõhist subsidiaarsuse põhimõttele tuginevat käsitust, millega luuakse digitaalne ühtne turg, kus on tagatud avalike teenuste osutamine, mis on konkurentsivõimeline, õiglane, juurdepääsetav, tehnoloogiliselt neutraalne, innovatsioonialdis, tarbijasõbralik, inimkeskne ja usaldusväärne ning millega luuakse turvaline andmepõhine ühiskond ja majandus;

Neljapäev, 20. mai 2021

10. rõhutab, et digimajanduse ja traditsioonilise majanduse maksustamisel peaksid valitsema võrdsed tingimused ning selleks tuleks jõuda ühisele arusaamale sellest, kus väärtust luuakse;

11. juhib tähelepanu sellele, et kui see on asjakohane, võiksid VKEd ja muud ettevõtjad olenevalt olukorrast ja kontekstist, st võttes arvesse võimalikke eeliseid, küberturvalisust, eraelu puutumatust ja andmekaitset ning ilma et see piiraks kohaldatavate õigusaktide kohaldamist, kasutada koostöömudeleid, mis põhinevad näiteks avatud lähtekoodiga tarkvaral; usub, et see võib aidata saavutada Euroopal digivaldkonnas strateegilist autonoomiat;

12. kutsub komisjoni üles pidama oma tulevastes seadusandlikes ettepanekutes kinni oma juhtpõhimõtetest ning vältima digitaalse ühtse turu killustumist, kõrvaldama kõik põhjendamatud tõkked ja tarbetud haldusnõuded, toetama eelkõige VKEde huvides innovatsiooni ning kasutama asjakohaseid stiimuleid, millega luuakse võrdsed võimalused ja tagatakse investeerimisvõimaluste võrdne kättesaadavus;

13. palub komisjonil tagada, et nii kehtivate kui ka kõigi uute õigusnõuete täitmine tagataks tõhusalt ja tulemuslikult; usub, et täitmist tuleb tõhusalt tagada nii piiri- kui ka sektoriüleselt, selleks peavad ametiasutused tihedamat koostööd tegema ning arvesse tuleb võtta iga ametiasutuse eriteadmisi ja pädevust; usub, et komisjon peaks esitama suunava raamistiku, millega tagada tehisintellektile ja sellega seonduvatele valdkondadele kohaldatavate uute õigusnõuete koordineerimine;

14. kutsub komisjoni üles seadma eesmärgiks nii innovatsiooni kui ka tarbijasõbraliku õiguskeskkonna ning suurendama selleks tihedas koostöös liikmesriikide ja sidusrühmadega Euroopa digimajanduse rahalist toetust ja institutsioonilist tuge järgmiste meetmete abil: investeerimine haridusse ning teadus- ja arendustegevusse, innovatsiooni toetamine Euroopas, parema ja laiema juurdepääsu tagamine kergesti loetavatele ja koostalitlusvõimelistele kvaliteetsetele tööstuslikele ja avalikele andmetele, digitaristu rajamine, digioskuste üldise kättesaadavuse suurendamine elanikkonna hulgas, ettevõtluskeskkonna tehnoloogilise juhtpositsiooni edendamine ning proportsionaalse ja ühtlustatud õiguskeskkonna loomine;

15. on seisukohal, et arukad riigihanked, mida korraldatakse näiteks Euroopa GovTechi platvormi kaudu, võivad aidata toetada kogu ELis digitehnoloogia arengut;

16. on seisukohal, et tehisintellekti ja teistesse olulistesse uutesse tehnoloogiatesse tuleb teha suuri investeeringuid ning era- ja avalik sektor peavad selles valdkonnas koostööd tegema; peab kiiduväärseks, et ühiskonna ja ettevõtete digiülemineku toetamiseks kasutatakse ELi rahastamisprogramme, kuivõrd need põhinevad tõhususe, läbipaistvuse ja kaasatuse põhimõttel; nõuab, et eri rahalisi vahendeid kasutataks kooskõlastatult, et saavutada programmide suurim võimalik koostoime; soovitab, et vajaliku digitaristu loomiseks ette nähtud rahasummad seataks strateegiliselt esmatähtsale kohale; nõuab, et nii taasterahastust „NextGenerationEU“ kui ka avaliku kui ka erasektori rahastamisallikatest tehtaks suuremaid investeeringuid, et võtta arvesse ELi püüdlust jõuda tehnoloogiavaldkonnas kogu maailmas juhtpositsioonile, teha uuringuid ja koguda teadmisi ning kasutada kõigi ühiskonnaliikmete huvides ära kõiki digiülemineku kasutegureid;

17. on seisukohal, et tehisintellekt tekitab VKEdele spetsiifilisi probleeme ja tarbetult keerulised regulatiivsed nõuded võivad mõjutada nende konkurentsivõimet ebaproportsionaalselt palju; märgib, et tehisintellektil põhinevate lahenduste kasutuselevõtt peaks neid ettevõtteid aitama ning tehisintellekti kasutamist käsitlevate uute õigusaktidega ei tohiks tekitada põhjendamatut halduskoormust, mis seaks ohtu VKEde konkurentsivõime turul;

18. kutsub komisjoni üles tagama, et Next Generation EU taastekava kohaseid investeeringuid koordineeritakse laiemalt; kutsub komisjoni üles esitama selle kava raames kindlad meetmed, millega toetada ELis suure mõjuga tehnoloogiaid ja taristut, nagu tehisintellekt, kõrgjõudlusega andmetöötlus, kvantandmetöötlus, pilvandmetöötlus, platvormid, arukad linnad, 5G ja kiudoptiline taristu;

19. tuletab meelde, et VKEd on Euroopa majanduse alustala ja nad vajavad digiüleminekuks ELi rahastamisprogrammidest erituge; palub, et komisjon ja liikmesriigid suurendaksid ühtse turu programmi, digitaalse innovatsiooni keskuste ning taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu toetust idu- ja mikroettevõtetele ning VKEdele, kes arendavad ja rakendavad digitehnoloogiaid, et edendada digiüleminekut ning võimaldada neil oma digitaalne potentsiaal ja konkurentsivõime Euroopas majanduskasvu ja töökohtade tagamiseks täielikult välja kujundada;

20. märgib, et Euroopas on teiste turgudega võrreldes suur puudus riski- ja seemnekapitalist ning börsivälisest kapitalist; on seisukohal, et seetõttu laiendavad Euroopa idufirmad tegevust sageli pigem kolmandate riikide turule kui Euroopa Liidus; usub, et seetõttu jääb laiemas Euroopa majanduses saamata kasu, mis kanduks üle Euroopas tegutsevatest ettevõtetest; rõhutab, et praegu on avaliku sektori asutustel innovatsiooni ja teadusuuringute rahastamisel ebaproportsionaalselt suur roll ning idufirmade ökosüsteemid ja rahastamisvõimalused on liikmesriikides väga erinevad; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles esitama tervikliku Euroopa käsituse selle kohta, kuidas ELis tehnoloogilisteks investeeringuteks kapitaliallikate hulka suurendada, sealhulgas algatused, millega toetatakse Euroopa erasektori liidrite tegutsemist äriinglina, ning tagama, et Euroopa ettevõtetel, sh idufirmadel, on riski -ja seemnekapitali hõlpsam saada;

21. rõhutab, et Euroopa digiülemineku hoogustamiseks on vajalikud digitaalse Euroopa programm, programm „Euroopa horisont“ ja Euroopa ühendamise rahastu ning neid tuleks piisavalt rahastada; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et need programmid viidaks võimalikult kiiresti ellu; tuletab meelde, et liikmesriigid peavad täitma strateegiast „Euroopa 2020“ tuleneva kohustuse investeerida 3 % oma SKPst teadus- ja arendustegevusse;

22. kutsub komisjoni üles töötama selle nimel, et EL oleks uute tehnoloogiate vastuvõtmise ja standardimise protsessis liidripositsioonil, tagades tehisintellekti inimkeskse ning kooskõla Euroopa väärtuste, põhiõiguste ja normidega; rõhutab, et kuna tehnoloogiavaldkonna liidripositsioon ja areng mõjutab kogu maailma, tuleb üleilmsete standardite kehtestamisel teha koostööd standardiorganisatsioonide, ettevõtete ja rahvusvaheliste partneritega; on seisukohal, et ühtlustatud standardite tõhusamaks koostamiseks on üks võimalus kasutada teatavates valdkondades, näiteks tehisintellekti ning uute kujunemisjärgus tehnoloogiate puhul, Euroopa Standardikomitee töörühma kokkulepet;

23. toetab komisjoni eesmärki suurendada isikustamata andmete kättesaadavust ja jagamist, et tugevdada Euroopa majandust; on seisukohal, et selle eesmärgi täitmisel tuleks arvesse võtta riske, mis isikustamata andmetele suurema juurdepääsuga kaasnevad, nagu tagasituvastus;

24. on seisukohal, et tuleb soodustada seda, et VKEd pääseksid rohkemate andmete juurde, ning nõuab stiimuleid, mille eesmärk on anda VKEdele vabatahtliku ja vastastikku kasuliku menetluse kaudu juurdepääs teiste erasektori sidusrühmade loodud isikustamata andmetele, kuid seejuures tuleks kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 ning intellektuaalomandi õigusi käsitleva õigusraamistikuga täita kõiki vajalikke kaitseklausleid;

25. märgib, et avalike teenuste osutamisel ja riigihankelepingute sõlmimisel loovad, koguvad ja töötlevad riigi osalusega äriühingud suures koguses isikustamata andmeid, mis on ärilise taaskasutamise ja ühiskonnale kasu toomise seisukohast väga väärtuslikud; julgustab komisjoni ja liikmesriike tegema sellised andmed avalikes huvides taaskasutamiseks laiemalt kättesaadavaks, et soodustada avaandmete direktiivi eesmärkide täitmist;

26. tuletab meelde, et vajame andmepõhist majandust, mis sobib kogu ELile, sest see on peamine digiüleminekut toetav tegur; on seisukohal, et usaldusväärse tehisintellekti kõrgetasemeline andmekaitse võib aidata suurendada tarbijate usaldust; on veendunud, et EL peab tagama tarbijate silmis suure usaldusväärsuse ja vajaduse korral tarbijate kontrolli oma andmete üle ning kindlustama samal ajal isikuandmete kaitse kõrgeimad standardid ning selged ja tasakaalustatud reeglid, mis kehtivad muu hulgas intellektuaalomandi õiguste kohta, kuid on seisukohal, et tuleb säilitada avatus kolmandatele riikidele ning tähtis on isikustamata andmete vaba liikumine üle piiride;

27. võtab teadmiseks digiteenuste õigusakti ja digiturgude õigusakti ning usub, et need peaksid aitama toetada innovatsiooni, tagada tõhusat tarbijakaitset ning parandama kasutajate õigusi, usaldust ja ohutust internetis; rõhutab, et tuleb tagada, et Euroopa turg oleks ka edaspidi aktiivne ja väga konkurentsivõimeline;

28. rõhutab, et digiteenuste õigusaktis peaks tähtis osa olema tarbijakaitsel, ning on veendunud, et toodete ohutust ning seega ka tarbijate usaldust internetipõhiste kauplemiskohtade vastu suurendaks see, kui internetipõhised kauplemiskohad oleksid läbipaistvamad ja neile kehtiks hoolsuskohustus;

29. rõhutab seetõttu, et internetipõhistele kauplemiskohtadele tuleb kehtestada selged, proportsionaalsuse põhimõttele tuginevad kohustused; rõhutab, et tuleks selgitada, mil määral vastutavad sisumajutusplatvormid nende kaudu müüdavate või reklaamitavate kaupade eest, sest tuleb kaotada õiguslik lünk, mis puudutab olukorda, kus ostjad ei saanud seda, milleks neil on seaduse või tarnelepingu kohaselt õigus, näiteks seetõttu, et esmast müüjat ei ole võimalik kindlaks teha (põhimõte „tunne oma äriklienti“);

30. tunneb heameelt selle üle, et komisjoni on esitanud uue tarbijakaitse tegevuskava, ja innustab komisjoni tarbijakaitseõigusakte vajaduse korral ajakohastama, et võtta uusi tehnoloogiaid ja tarbijatele tekkida võivat kahju paremini arvesse, eriti kõige vähem kaitstud rühmade puhul ning COVID-19 pandeemia mõju arvestades; on seisukohal, et Euroopa tarbijatele tuleks anda võimalus võtta digiüleminekust aktiivselt osa ning tarbijate usaldus ja digitehnoloogia kasutuselevõtt sõltub sellest, kas tarbijate õigused on kaitstud igas olukorras;

31. tuletab meelde, et veebipõhiste teenuste asukohapõhine tõkestus on ühtse turul suur takistus ning Euroopa tarbijate põhjendamatu diskrimineerimine; võtab teadmiseks komisjoni asukohapõhise tõkestuse määruse esimese lühiajalise läbivaatamise ning nõuab tungivalt, et komisjon jätkaks hindamist ja alustaks sidusrühmadega dialoogi, et soodustada kogu ELis kvaliteetse sisu levitamist, sest audiovisuaalteenustele piiriülese juurdepääsu järele on järjest suurem nõudlus;

32. kordab, et õigus eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele, sealhulgas isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud sõnaselge ja teadliku nõusolek, kuuluvad ELi põhiõiguste hulka; juhib tähelepanu sellele, et nõusolek peaks põhinema arusaadaval ja kergesti kättesaadaval teabel selle kohta, kuidas isikuandmeid kasutatakse ja töödeldakse, ning seda tuleks austada ka algoritmide kasutamisel;

33. väljendab heameelt selle üle, et ELil on digikümnendi jaoks uus küberturvalisuse strateegia, mis on vältimatult oluline kodanike usalduse kindlustamiseks ning selleks, et võimaldada neil digiüleminekul innovatsioonist, ühenduvusest ning automatiseerimisest täielikult kasu saada, kaitstes samas põhiõigusi, ning kutsub üles kavandatud meetmeid tõhusalt ja kiiresti rakendama;

34. kutsub liikmesriike üles Euroopa ligipääsetavuse akti viivitamata rakendama, et puuetega inimesi takistavad tõkked eemaldada ning tagada, et olemas on kättesaadavad digiteenused ja nende osutamise tingimused on asjakohased, sest eesmärk on saavutada täiesti kaasav ja ligipääsetav digitaalne ühtne turg, kus on tagatud puuetega inimeste võrdne kohtlemine ja kaasamine; innustab liikmesriike laiendama direktiivi kasutust, mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust ([23]), kohaldama ka üldsusele avatud kohtade suhtes, eelkõige tervishoiu-, transpordi-, postiteenuste- ja telekommunikatsiooni sektoris;

2. osa: tehisintellekti parem kasutamine Euroopa tarbijate huvides

35. on veendunud, et kui tehisintellekt töötatakse välja kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega, võib see teatavaid valdkondi Euroopa kodanike jaoks parandada ning see võib olla majanduse, ohutuse, turvalisuse, hariduse, tervishoiu, transpordi ja keskkonna seisukohast väga kasulik ja väärtuslik; on veendunud, et see, et tehisintellektipõhised tooted ja teenused oleksid ohutud, turvalised, kaasavad, mittediskrimineerivad, kättesaadavad ja õiglased, eriti nende tarbijarühmade jaoks, keda peetakse vähem kaitstuks, tuleb tagada nii, et kedagi ei jäeta kõrvale, ja nende eelised peaksid olema kättesaadavad kogu ühiskonnas;

36. tunnistab, et tehisintellekti eelistest kasu saamiseks peavad komisjon, liikmesriigid, erasektor, kodanikuühiskond ja teadusringkond tegema tõhusat koostööd, et luua ohutu inimkeskse tehisintellekti ökosüsteem, millest saab kasu kogu ühiskond;

37. märgib, et kuigi tehisintellekt annab häid võimalusi, võivad sellega selliste probleemide tõttu nagu kallutatus ja läbipaistmatus kaasneda ka teatavad suured ohud; usub, et need ohud võivad ilmneda olenevalt tehisintellekti kasutamise kontekstist ning kasutusjuhtudest; nõuab, et tehisintellektipõhiste süsteemide jälgitavuse protsessid oleksid läbipaistvad ning neid oleks võimalik tõendatud suure ohu korral läbi vaadata;

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/2102 (mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust) (ELT L 327, 2.12.2016, lk 1) põhjendus 34.

38. on seisukohal, et lisaks muudele teguritele, mis takistavad ELis digitehnoloogia arendamist, kasutuselevõttu ning tõhusat reguleerimist, võib tehisintellekti laialdast kasutuselevõttu takistada tarbijate usalduse ja kindlustunde puudumine; juhib tähelepanu sellele, et kodanikel puudub arusaam protsessidest, mille abil täiustatud algoritmi- ja tehisintellektisüsteemides otsuseid tehakse;

39. märgib, et tarbijad vajavad selget ja ettearvatavat õigusraamistikku, mille kohaselt tegutseda tootevea korral;

40. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pidevalt parandama avaliku halduse süsteemi seda osa, mis hakkab vastutama tehisintellekti käsitlevate tulevaste õigusaktide rakendamise eest;

41. tunneb heameelt tehisintellektiteemalise komisjoni valge raamatu üle ja kutsub komisjoni töötama tehisintellekti kohta välja ühtse ELi õigusraamistiku, mis on inimkeskne, riskipõhine, selge ja tulevikukindel; on veendunud, et see on vajalik automatiseeritud otsustussüsteemide järelevalveks ning see peaks täiendama tehisintellektiga seotud kehtivaid õigusakte ja tagama, et need oleksid riski suurusega proportsionaalsed;

42. rõhutab, et tuleb tagada, et algoritmipõhiste otsuste tegemise üle on piisav inimkontroll ning loodud on nõuetekohased ja tõhusad õiguskaitsemehhanismid;

43. rõhutab, et tarbijatele tuleb tehisintellekti kohta anda põhiteadmised ja -oskused, mille abil on neil võimalik neist tehnoloogiatest rohkem kasu saada ning samal ajal end võimalike ohtude eest kaitsta;

44. märgib, et kuigi tehisintellekt on juba suuremal või vähemal määral kehtivate Euroopa õigusaktidega hõlmatud, tekitab tehisintellekt uusi ning seni lahendamata õiguslikke küsimusi, mis mõjutavad tarbijaid, ja kutsub seetõttu komisjoni üles esitama kõigi praegu kohaldatavate õigusaktide ja väljapakutud uute meetmete toimimise ja nendevahelise koostoime kohta selged suunised, et kõrvaldada praegused õiguslikud lüngad ning tagada proportsionaalne ja sidus õigusraamistik; on seisukohal, et liikmesriigid peavad digitaalse ühtse turu tugevdamiseks koostööd tegema;

45. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama õigusraamistiku jõustamisel tiheda koostöö, et ennetada ühtse turu killustatust;

46. on seisukohal, et tehisintellekt on kiiresti arenev tehnoloogia, mida tuleb reguleerida mitte ainult suunistega, vaid tõhusate õigusaktidega, mis põhinevad proportsionaalsuse põhimõttel; on veendunud, et selle saavutamiseks tuleb tehisintellekt määratleda laialt, et kõiki eri sektorite reguleerivaid meetmeid saaks ka edaspidi rakendada paindlikult ja kohandada, et võtta arvesse tulevast arengut, ning tehisintellekti kasutamise eri riskitasemeid, mis tuleb valdkondlikes raamistikes täpsemalt määratleda, tuleb asjakohaselt käsitleda; on seisukohal, et tulevastes õigusaktides tuleb igati arvesse võtta, mil määral tehisintellekti arvatavad riskid tehisintellekti kasutamise ja kasutuselevõtu eri viisidel praktikas teostuvad;

47. juhib tähelepanu sellele, et iseõppivate algoritmide abil on ettevõtjatel võimalik saada tarbija isiklikust olukorrast ja käitumismustritest põhjalik ülevaade; kutsub seega komisjoni üles tehisintellekti tehnoloogiaid laiaulatuslikult reguleerima, et hoida ära nende süsteemide ebaõiglane ja kuritahtlik kasutamine;

48. usub, et tehisintellekti õigusraamistiku eesmärk peaks olema luua usaldusväärsete ja ohutute tehisintellektipõhiste toodete, rakenduste ja teenuste jaoks siseturg ning see peaks põhinema Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 114;

49. rõhutab, et tarbijatel on õigus saada kiiresti ja kergesti kättesaadaval viisil piisavat teavet tehisintellekti süsteemide olemasolu ja võimalike väljundite kohta ning selle kohta, kuidas süsteemi otsuseid kontrollida, sisuliselt vaidlustada ja parandada;

50. nõuab kohustusliku teabe esitamist selle kohta, kas tarbijad suhtlevad tehisintellektisüsteemidega;

51. on veendunud, et kasutajate usalduse loomiseks ja säilitamiseks tehisintellektisüsteemide vastu on väga oluline selgitatavus ja läbipaistvus; on seisukohal, et see tähendab, et protsessid peavad olema läbipaistvad, tehisintellektisüsteemide suutlikkusest ja eesmärgist teavitatakse avameelselt ning otsuseid on võimalik selgitada neile, keda need otseselt mõjutavad;

52. usub, et õigusraamistik peab toetama usaldusväärsete tehisintellektisüsteemide arendamist ning peaks tagama kõrged tarbijakaitsestandardid, et tugevdada tarbijate usaldust tehisintellektil põhinevate toodete vastu; on seisukohal, et riske tuleb määratleda ning neile vastavalt õiguslikke nõudeid ja kaitsemeetmeid tarbijatele põhjustatava kahju vastu kehtestada järkjärgulisemalt; usub ühtlasi, et õigusraamistik peaks tagama läbipaistvuse, aruandekohustuse ja asjaomaste nõuete selge edastamise nii tarbijatele kui ka reguleerivatele asutustele ning pakkuma tehisintellekti arendajatele ja juurutajatele proaktiivselt ajendeid usaldusväärse tehisintellekti kasutuselevõtmiseks;

Neljapäev, 20. mai 2021

53. kutsub komisjoni üles edendama algoritmiliste süsteemidega seotud teabevahetust liikmesriikide ametiasutuste vahel ning toetama ühtse arusaama kujundamist algoritmiliste süsteemide kohta ühtsel turul, esitades suuniseid, arvamusi ja ekspertteavet;

54. usub, et selline raamistik peaks põhinema eetilisel, inimkesksel ja põhiõigustel rajaneval käsitusel kogu tehisintellekti toodete kavandamise, arendamise ja olelusringi kestel, tuginedes põhiõiguste säilitamisele ja läbipaistvuse, selgitatavuse (asjakohasel juhul) ja vastutuse põhimõtetele ning isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevatele õigustele ja kohustustele, mille hulka kuuluvad võimalikult väheste andmete kogumine, eesmärgikohasus ning lõimitud ja vaikimisi andmekaitse;

55. usub, et uute regulatiivsete nõuete kohaldamisala tuleks laiendada nii, et konkreetses kontekstis hinnanguliselt kõige suurema ohutasemega tehisintellekti rakenduste suhtes kohaldataks kõige rangemaid regulatiivseid nõudeid ja kontrolle, sealhulgas võimalust keelata kahjulikud või diskrimineerivad tavad; kutsub komisjoni üles looma lisaks kehtivates tarbijakaitsealastes õigusaktides juba olemasolevatele meetoditele objektiivse meetodi kahju tekkimise ohu arvutamiseks; usub, et selline meetod peaks vältima piiravat, kaheosalist käsitust, mis võib kiiresti aeguda, ning peaks selle asemel keskenduma tehisintellektiga seonduvale kontekstile, selle rakendamisele ja konkreetsele kasutusele;

56. rõhutab, et ELi-ülene tehisintellekti standardimine peaks edendama innovatsiooni ja koostalitlusvõimet, tagades ühtlasi kõrgetasemelise tarbijakaitse; tunnistab, et kuigi märkimisväärne arv standardeid on juba olemas, on vaja veelgi edendada ja arendada ühiseid tehisintellekti standardeid, näiteks neid, mis on kohaldatavad selle koosseisu kuuluvate osade ning tervete rakenduste suhtes;

57. on seisukohal, et kui on kehtestatud selged õigusnormid ning nende jõustamismehhanismid, võiks kaaluda ka tehisintellekti vabatahtliku usaldusväärse märgise rolli, kuigi samas on oluline meeles pidada, et algoritmilistele õppesüsteemidele omane teabe asümmeetria muudab märgistussüsteemide rolli väga keeruliseks; on seisukohal, et selline märgis võiks parandada tehisintellektil põhineva tehnoloogia läbipaistvust; rõhutab, et igasugune selline märgistussüsteem peab olema tarbijatele arusaadav ning suurendama tarbijate teadlikkust tehisintellektil põhinevatest rakendustest mõõdetaval moel, võimaldades neil teha teadlikke valikuid, vastasel korral ei võeta seda tegelikkuses piisaval määral kasutusele;

58. usub kindlalt, et uued regulatiivsed nõuded ja hinnangud peavad olema nii mõistetavad kui ka rakendatavad ning võimaluse korral tuleks need lisada olemasolevatesse sektoripõhistesse nõuetesse, hoides halduskoormuse proportsionaalsena;

59. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama innovatiivseid regulatiivseid vahendeid, nagu reguleeritud testimiskeskkonnad, ettevaatusprintsiibist lähtudes, et aidata sillutada selge tee idufirmade ja väikeste ettevõtete kasvamiseks; usub, et need vahendid peaksid aitama innovatsiooni edendada, kui neid rakendatakse kontrollitud keskkonnas; juhib tähelepanu asjaolule, et sellistel tehnoloogiatel nagu tehisintellekt põhinevate toodete innovatiivseks testimiseks ja valideerimiseks sidusa keskkonna loomine aitab Euroopa ettevõtetel ületada ühtse turu killustatuse ning saada kasu kasvupotentsiaalist terves ELis;

60. juhib tähelepanu sellele, et kõige tõhusam viis kallutatuse vähendamiseks on tagada tehisintellektisüsteemide treenimiseks kasutatavate andmekogumite kvaliteet;

61. usub, et tehisintellekti tuleks kasutada kõrge ohutasemega kontekstis vaid konkreetsetel eesmärkidel, järgides täielikult kohaldatavat õigust ja täites läbipaistvuskohustusi; rõhutab, et ainult selge ning õiguskindel õiguslik raamistik on selliste tehnoloogiate kasutamise vajalikkuse ja proportsionaalsuse küsimustes otsustava tähtsusega ohutuse ja julgeoleku, andme- ja tarbijakaitse, üldsuse usalduse ja toetuse tagamiseks; kutsub komisjoni üles hoolikalt kaalutlema, kas on teatud kasutusjuhte, ohukordi või tavasid, mille jaoks tuleks vastu võtta spetsiifilised tehnilised standardid, sealhulgas aluseks olevate algoritmide osas; peab selliste tehniliste standardite vastuvõtmise korral vajalikuks nende regulaarset läbivaatamist pädevate ametiasutuste poolt ja ümberhindamist, võttes arvesse tehnoloogia kiiret arengutempot;

62. usub, et tehisintellekti toodete ja teenuste läbivaatamise nõukogude loomine organisatsioonide ja ettevõtete poolt selleks, et hinnata suure riskitasemega ja mõjukatest tehisintellektil põhinevatest projektidest tingitud võimalikke eeliseid ja võimalikku kahju, eriti võimalikku sotsiaalset mõju, võib olla kasulik vahend selleks, et aidata organisatsioonidel teha tehisintellekti toodete ja teenuste suhtes vastutustundlikke otsuseid, eriti kui need nõukogud hõlmavad asjaomaseid sidusrühmi;

63. rõhutab tehisintellektiga seonduva hariduse ja teadustöö olulisust; rõhutab, et EL peab suurendama oma digitaalset suutlikkust, julgustades rohkem inimesi valima karjääri IKTga seotud sektorites, koolitades rohkem andmespetsialiste tehisintellekti valdkonnas, samuti spetsialiste seonduvates uutes valdkondades, nagu tehisintellektipõhine investeerimine ja tehisintellekti ohutus; nõuab olulisi investeeringuid Euroopa tehisintellektialaste tippkeskuste võrgustikku ning tehisintellektile keskenduvate üleeuroopaliste ülikooli- ja teadusvõrgustike loomist; usub, et see võrgustik peaks aitama tugevdada tehisintellektialaste teadmiste vahetamist, toetama tehisintellektiga tegelevaid talente ELis ning meelitama neid ka juurde, edendama koostööd uuenduslike ettevõtete, kõrgharidus- ja teadusasutuste ja tehisintellekti arendajate vahel ning pakkuma reguleerivatele asutustele spetsiaalset väljaõpet ja arendamist, eesmärgiga tagada nende tehnoloogiate nõuetekohane kasutamine ja kaitsta Euroopa kodanikke võimalike ohtude ning nende põhiõiguste kahjustamise eest; rõhutab ühtlasi, kui tähtsad on meetmed ja teabekanalid, millega aidatakse väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel ning idufirmadel tulemuslikult digiteerida ja liikuda edasi protsessi „tööstus 5.0“ suunas; tunnistab, et tehisintellekti rakenduste komponentide jagamine ja taaskasutamine suurendab tehisintellekti lahenduste kasutamist ja kasutuselevõttu; rõhutab tehisintellekti aluste fundamentaalteaduslike uuringute tähtsust; rõhutab vajadust võimaldada põhjalikku uurimistegevust kõigi tehisintellekti rakenduste ja tehnoloogiate valdkonnas;

64. nõuab mõjuhinnanguid digilõhe tagajärgede kohta inimestele ja konkreetseid meetmeid selle ületamiseks; nõuab negatiivse mõju leevendamist hariduse, ümberõppe ja oskuste täiendamise kaudu; rõhutab, et arvesse tuleb võtta ka soolist mõõdet, pidades silmas asjaolu, et naised on STEM-valdkonnas ja digitaalvaldkonna ettevõtetes ebapiisavalt esindatud; usub, et erilist tähelepanu tuleks pöörata tehisintellektipädevuse programmidele;

65. kutsub komisjoni üles olemasolevat tooteohutuse ja -vastutuse raamistikku ajakohastama, et tegeleda kujunemisjärgus digitehnoloogiatest, nagu tehisintellekt, tulenevate uute probleemidega; nõuab samuti tungivalt, et komisjon ajakohastaks muu hulgas üldise tooteohutuse direktiivi ja tootevastutuse direktiivi, eelkõige kaaludes uute digitehnoloogiate tekitatud kahju tõendamiskohustuse eeskirjade ümberpööramist selgelt määratletud juhtudel ja pärast nõuetekohast hindamist ning kohandades mõisteid „toode“, „kahju“ ja „puudus“, et need kajastaksid kujunemisjärgus tehnoloogiate keerukust, sealhulgas tooteid, millesse on lõimitud tehisintellekt, asjade internet ja robootika, eraldiseisvat tarkvara ja tarkvara või uuendusi, mis toodet oluliselt muudavad, viies *de facto* uue toote tekkeni;

66. rõhutab, et tehisintellekti ja mis tahes muu uue tehnoloogia rakendamiseks tuleks arendada piisavat ühendatust, sealhulgas demograafiliste või majanduslike probleemidega piirkondades; nõuab, et arvesse võetaks maapiirkondades esinevat ebavõrdset juurdepääsu tehnoloogiale, eelkõige siis, kui liidu vahendeid kasutatakse 5G-võrkude kasutuselevõtuks, et vähendada nn valgeid laike, ning ühendatuse taristute jaoks üldiselt; nõuab ELi teavitusstrateegiat, mis annab ELi kodanikele usaldusväärset teavet, ning ka 5G alase teadlikkuse suurendamise kampaaniaid;

67. kutsub komisjoni üles hindama hajusraamatu tehnoloogia, sealhulgas plokiahela arendamist ja kasutamist ning täpsemalt arukaid lepinguid digitaalsel ühtsel turul, ning andma suuniseid ja kaaluma asjaomase õigusraamistiku väljatöötamist, et tagada ettevõtjatele ja tarbijatele õiguskindlus, eelkõige seoses õiguspärasusega, arukate lepingute jõustamisega piiriülestes olukordades ja vajaduse korral notariaalse kinnitamise nõuetega;

68. nõuab, et Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) mitmepoolsed läbirääkimised e-kaubanduse üle viidaks lõpule tasakaalustatud tulemusega; kutsub komisjoni üles hindama hoolikalt praegu WTO tasandi e-kaubanduse läbirääkimistel arutatava lähtekoodi klausli mõju tulevastele ELi tehisintellekti õigusaktidele, sealhulgas tarbijaõigustele, ning kaasama sellesse hindamisse Euroopa Parlamenti; peab kahetsusväärseks, et üleilmsete reeglite puudumise tõttu võivad ELi ettevõtjaid ähvardada digikaubanduse mittetariifsed tõkked, näiteks põhjendamatu asukohapõhine tõkestus, andmete lokaliseerimine ja kohustusliku tehnosiirde nõuded; märgib, et need tõkked on eriti probleemaatilised väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) jaoks; rõhutab, et ülemaailmsed digikaubanduse reeglid võiksid tarbijakaitset veelgi suurendada; toetab ideed muuta WTO moratoorium elektroonilise edastuse kohta alaliseks ja rõhutab, et tuleb tagada selgus, milline on elektroonilise edastuse määratlus; nõuab WTO infotehnoloogia lepingu, selle täienduste ja WTO telekommunikatsiooniteenuste viitedokumendi täielikku rakendamist ja veelgi laiemat kasutusele võtmist;

69. toetab ambitsiooni muuta EL ülemaailmseks liidriks tehisintellekti arendamise ja rakendamise valdkonnas; nõuab, et EL teeks partneritega, näiteks Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) ja WTOga, tihedamat koostööd, et kehtestada kaubandustõkete vähendamiseks tehisintellekti üleilmsed standardid ja edendada usaldusväärset tehisintellekti, mis vastab ELi väärtustele; toetab digimajandust puudutavat rahvusvaheliste eeskirjade alast ja muud koostööd OECD riikide vahel, sealhulgas tehisintellekti alast üleilmset partnerlust; ergutab ELi intensiivistama selleteemalist koostööd ÜRO ja rahvusvaheliste standardiorganisatsioonidega; juhib tähelepanu reeglitel põhineva Aasia piirkondliku ulatusliku majanduspartnerluse lepingu sõlmimisele, mis on sillutanud teed maailma suurimale majandusliku integratsiooni projektile; on veendunud, et EL peaks edendama digireegleid, mis on kooskõlas demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja kestliku arenguga; toetab sellega seoses ettepanekut luua ELi-USA kaubandus- ja tehnoloogianõukogu;

70. toetab sellega seoses tööd Atlandi-ülese tehisintellekti lepingu nimel, et luua tugevam ja laiem konsensus eetilise tehisintellekti ja andmehalduse põhimõtetes ning edendada nende põhimõtete raames innovatsiooni ja andmete jagamist tehisintellekti arendamiseks, aidata edendada kaubandust ja digikaubanduse kooskõlastatud reeglite ja ühiste standardite väljatöötamist, et tagada ELi keskne roll nende standardite kehtestamisel; rõhutab, et sellises Atlandi-üleses tehisintellekti lepingus peaks ühtlasi olema andmeturbele ning kasutajate ja tarbijate andmete kaitsele pühendatud peatükk, et tagada ELi reeglite kaitse; kutsub komisjoni üles jätkama koostööd USA, Jaapani ja teiste sarnaseid seisukohti jagavate partneritega, et reformida WTO reeglid, mis muu hulgas puudutavad toetusi, sunniviisilisi tehnosiirdeid ja riigiettevõtteid; rõhutab ELi vabakaubanduslepingute olulisust ELi ettevõtete, tarbijate ja töötajate huvide ja väärtuste edendamisel üleilmses digimajanduses ja leiab, et need täiendavad konkurentsivõimelist digitaalset ühtset turgu; märgib, et eriti oluline on koostöö Ühendkuningriigiga, millel on üleilmses digimajanduses oluline roll;

71. nõuab tungivalt, et liikmesriigid lisaksid oma taastekavadesse transpordi digitaliseerimise projektid; rõhutab vajadust tagada stabiilne ja piisav rahastamine intelligentsete transpordisüsteemide transpordi- ja IKT-taristu rajamise protsessile, sealhulgas 5G turvalisele kasutuselevõtule, 6G-võrkude ja tulevaste traadita võrkude arendamisele, et võimaldada kasutada ära digitaliseeritud transpordi kogu potentsiaal, tagades samal ajal transpordi kõrged ohutusstandardid; rõhutab sellega seoses vajadust nii uue taristu arendamise kui ka olemasoleva taristu ajakohastamise järele; kutsub liikmesriike üles tagama turvalise, vastupidava ja kvaliteetse transporditaristu, mis hõlbustab ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse teenuste kasutuselevõttu; juhib tähelepanu sellele, et üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) asjaomase transpordi- ja digitaristu ajakohastamist tuleb kiirendada; kutsub seetõttu komisjoni üles tegema üleeuroopalise transpordivõrgu määruse ja raudtee-kaubaveokoridoride määruse läbivaatamisel ettepanekuid mehhanismide kohta selle tagamiseks;

72. rõhutab tehisintellekti tohutut potentsiaali transpordisektoris ja selle võimet suurendada automatiseeritust maantee-, raudtee-, vee- ja lennutranspordis; rõhutab tehisintellekti rolli mitmeliigilise transpordi ja ühelt transpordiliigilt teisele ülemineku edendamisel ning arukate linnade arendamisel, parandades seeläbi kõigi kodanike reisikogemust ning muutes transpordi-, logistika- ja liiklusvood tõhusamaks, ohutumaks ja keskkonnahoidlikumaks, lühendades reisimiseks kuluvat aega, vähendades ummikuid, vähendades kahjulikke heiteid ja vähendades kulusid; rõhutab transpordisektoris tehisintellekti kasutavate süsteemide tohutut potentsiaali seoses liiklusohutusega ja algatuses „Vision Zero“ seatud eesmärkide saavutamisega; rõhutab, et tehisintellekt aitab kaasa tõrgeteta mitmeliigilise transpordi edasiarendamisele, järgides liikuvuse kui teenuse kontseptsiooni; kutsub komisjoni üles uurima, kuidas hõlbustada liikuvuse kui teenuse tasakaalustatud arengut, eelkõige linnapiirkondades;

73. väljendab heameelt Euroopa lennuliikluse uue põlvkonna juhtimissüsteemi (SESAR) ühisettevõtte saavutuste üle ning nõuab teadusuuringute ja investeeringute intensiivistamist, et maksimeerida tehisintellekti potentsiaal lennundussektoris seoses tarbijatega, parandades lennuettevõtjate turundust, müüki, turustamist, hinnakujundusprotsesse ja maapealset teenindust (turvakontroll jne); märgib, et tehisintellekt võib arendada automatiseeritud navigeerimist pika- ja lähimerevedudel ning siseveeteedel ja parandada mereseiret suureneva laevaliikluse tingimustes; nõuab tehisintellekti kasutuselevõttu ja ulatuslikumat digiteerimist kõigis Euroopa sadamates, et saavutada suurem tõhusus ja konkurentsivõime; rõhutab digitaliseerimise, tehisintellekti ja robootika ülimalt tähtsat rolli turismisektoris, aidates seeläbi kaasa sektori kestlikkusele pikas perspektiivis; märgib, et turismiettevõtete, eelkõige mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks on vaja piisavat rahastamist ja stiimuleid, et võimaldada neil saada digitaliseerimisest kasu ja ajakohastada oma pakkumist tarbijatele; märgib, et see aitab edendada ELi digitaalset juhtpositsiooni säästva turismi valdkonnas teadus- ja arendustegevuse, ühisettevõtete ning avaliku ja erasektori partnerluste abil;

74. tuletab meelde, et tehisintellekt võib põhjustada kallutatust ja seega diskrimineerimist mitmesugustel eri põhjustel – soo, rassi, nahavärvi, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usu või veendumuste, poliitiliste või muude seisukohtade, rahvusvähemusse kuulumise, varanduse, sünni, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel; tuletab sellega seoses meelde, et tagada tuleb kõikide inimeste õiguste täielik kaitse ning et tehisintellekti algatused ei tohi olla ühelgi viisil diskrimineerivad; rõhutab, et selline kallutatus ja diskrimineerimine võib tuleneda juba eelnevalt kallutatud andmekogumitest, mis peegeldavad ühiskonnas praegu esinevat diskrimineerimist; rõhutab, et tehisintellekt peab vältima kallutatust, mis toob kaasa keelatud diskrimineerimise, ega tohi diskrimineerimisprotsesse taastoota; rõhutab vajadust neid riske tehisintellekti tehnoloogiate projekteerimisel arvesse võtta ja toonitab ka tehisintellekti tehnoloogiate pakkujatega tehtava koostöö tähtsust selleks, et kõrvaldada püsivad puudujäägid, mis soodustavad diskrimineerimist; soovitab tehisintellekti projekteerivad ja arendavad meeskonnad kokku panna nii, et neis kajastuks ühiskonna mitmekesisus;

75. toonitab, kui oluline on algoritmide läbipaistvus, et põhiõigused oleks täielikult kaitstud; rõhutab, et arvestades olulisi eetilisi ja õiguslikke tagajärgi, peavad seadusandjad võtma arvesse keerukat vastutuse küsimust, eelkõige isiku- ja varalise kahju puhul, ning et kõigi tehisintellekti rakenduste puhul peaks vastutus lasuma alati kas füüsilisel või juriidilisel isikul;

76. rõhutab vajadust teha tehisintellekt laialdaselt kättesaadavaks kultuuri- ja loomesektoritele ning -tööstusele kogu Euroopas, et säilitada võrdsed võimalused ja aus konkurents kõigile Euroopa sidusrühmadele ja osalejatele; rõhutab tehisintellekti tehnoloogia potentsiaali kultuuri- ja loomesektorites ning -tööstuses alates publiku paremast haldamisest, teavitustegevusest ja kaasamisest kuni infosisu abistatud kureerimiseni, kultuuriarhiivide taasväärtustamiseni ning abistatud faktikontrolli ja andmeajakirjanduseni; rõhutab vajadust pakkuda õppimis- ja koolitusvõimalusi, et võimaldada Euroopa ühiskonnal mõista tehisintellekti kasutamist ning sellega kaasnevaid võimalikke riske ja võimalusi; kordab sellega seoses oma seisukohta, et tehisintellekti ja robootikaga seotud innovatsioon tuleb integreerida hariduskavadesse ja koolitusprogrammidesse; tuletab meelde kutsehariduse ja -õppe erinõudeid seoses tehisintellektiga ning nõuab Euroopa tasandil koostööpõhist lähenemisviisi, mille eesmärk on suurendada tehisintellekti potentsiaali kutsehariduses ja -õppes kogu Euroopas; rõhutab, et audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ([24]) ülevõtmine siseriiklikku õigusesse on otsustava tähtsusega kultuurilist mitmekesisust edendava tõelise digitaalse ühtse turu saavutamiseks;

77. rõhutab Euroopa riskikapitali puudulikku rahastamist, puudulikku juurdepääsu rahastamisele ja andmete puudulikku kättesaadavust ning tunnistab lisaks tehisintellekti tehnoloogiate kasutuselevõtu väliste ja sisemiste tõkete olemasolu, eelkõige vähem arenenud sektorite ja VKEde jaoks; nõuab liidus terviklikku lähenemisviisi, mis põhineb ettevõtluse edendamisel investorisõbraliku reguleerimise kaudu, et tagada Euroopa lootustandvate idufirmade juurdepääs rahastamisele kõikides kasvuetappides; kutsub üles pingutama ühiselt selle nimel, et ennetada ja takistada nende suure potentsiaaliga noorte Euroopa ettevõtjate väljarändamist, kes satuvad kohe pärast turule sisenemist rahalistesse raskustesse;

78. tuletab meelde, et kehtivates liidu õigusaktides ei nähta toodete ja teenuste jaoks üldiselt ette kohustuslikke küberturvalisuse nõudeid; nõuab oluliste nõuete lisamist kavandamisetapis (sisseprojekteeritud turve) ning asjakohaste küberturvalisuse standardite ja toimingute kasutamist nii toodete ja teenuste olelusringi jooksul kui ka terves nende tarneahelas;

79. juhib tähelepanu sellele, et neljas tööstusrevolutsioon sõltub muu hulgas juurdepääsust sellistele toorainetele nagu liitium ja haruldased muldmetallid, ning et liit peab vähendama sõltuvust nende impordist, piirates absoluutset tarbimist ning pannes aluse omaenda keskkonnateadlikule kaevandamisele ja ringmajandusele; on seisukohal, et digiseadmete ja pooljuhtide suhtes rakendatav rangem ringmajanduspoliitika võib samal ajal aidata kaasa liidu tööstuslikule suveräänsusele ning tooraine kaevandamisega seotud negatiivse mõju vältimisele;

80. nõuab Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste jaoks selgemat strateegiat, et aidata VKEdel, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatel ja idufirmadel laialdaselt uusi tehnoloogiaid kasutusele võtta; juhib tähelepanu sellele, et Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustik peaks tagama ulatusliku geograafilise katvuse kogu Euroopas, sealhulgas äärealadel, maapiirkondades ja saartel, ning algatama valdkonnaüleseid dialooge; kutsub komisjoni üles

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1808, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), et võtta arvesse muutuvat turuolukorda (ELT L 303, 28.11.2018, lk 69).

koostama ambitsioonika ja tervikliku strateegia idufirmade loomise ja kasvu toetamiseks, et luua kümne aasta jooksul Euroopa digitaalvaldkonna ükssarvikute uus põlvkond; eelkõige tuleks strateegias käsitleda meetmeid, nagu maksusoodustused idufirmadele ja äsja asutatud VKEdele ning ELi idufirmade viisa kasutuselevõtt;

81. väljendab heameelt komisjoni uue pilvestrateegia ja Euroopa pilvandmetöötluse algatuse üle;

82. väljendab heameelt positiivse mõju üle, mida tehisintellekt võib avaldada Euroopa tööturgudele, sealhulgas töökohtade loomisele ning turvalisematele ja kaasavamatele töökohtadele, diskrimineerimise vastu võitlemisele töölevõtmisel ja palgamaksmisel ning oskuste tööturu vajadustega vastavusse viimise edendamisel ja töövoogude sujuvamaks muutmisel, tingimusel et digilaine edenemisel maandatakse riske ja ajakohastatakse korrapäraselt õigusraamistikke;

83. kutsub liikmesriike üles investeerima kvaliteetsetesse, reageerimisvõimelistesse ja kaasavatesse haridus-, kutseõppe- ja elukestva õppe süsteemidesse ning töötajate ümberõppe ja oskuste täiendamise poliitikasse sektorites, mida tehisintellekt võib tõsiselt mõjutada, sealhulgas põllumajanduse ja metsanduse valdkonnas; rõhutab, et sellega seoses tuleb erilist tähelepanu pöörata ebasoodsas olukorras olevate rühmade kaasamisele;

84. võtab teadmiseks Euroopa tööturul valitseva oskuste nappuse; väljendab heameelt komisjoni ajakohastatud Euroopa oskuste tegevuskava ja uue digiõppe tegevuskava (2021–2027) üle, mis aitavad töötajatel täiendada oma digioskusi ja saavutada piisav kvalifikatsioon tulevase töömaailma jaoks ning soodustavad digi- ja rohepööret silmas pidades pädevuste ja teadmiste kohandamist ja omandamist; rõhutab vajadust lisada tehisintellekti eetilised aspektid ja oskuste arendamine eetilistel eesmärkidel lahutamatu osana arendajate ja tehisintellektiga töötavate inimeste haridus- ja koolitusprogrammidesse; tuletab meelde, et tehisintellektiga tegelevad arendajad, programmeerijad, otsustajad ja ettevõtted peavad olema teadlikud oma eetilisest vastutusest; rõhutab, et juurdepääs tehisintellektiga seotud õigetele oskustele ja teadmistele võib kaotada ühiskonnas digitaalse lõhe ning et tehisintellekti lahendused peaksid toetama haavatavate rühmade, nagu puuetega inimeste või kaugetes või maapiirkondades elavate inimeste integreerimist tööturule;

85. rõhutab, et sooline võrdõiguslikkus on üks Euroopa Liidu aluspõhimõtteid ning peaks kajastuma kõigis ELi poliitikavaldkondades; kutsub üles tunnustama naiste põhirolli Euroopa digistrateegia eesmärkide saavutamisel kooskõlas soolise võrdõiguslikkuse eesmärkidega; tuletab meelde, et naiste osalemine digimajanduses on väga oluline, et kujundada välja õitsev digitaalühiskond ja edendada ELi digitaalset siseturgu; palub komisjonil tagada naiste osalemist digitaalvaldkonnas käsitleva ministrite deklaratsiooni rakendamise; on seisukohal, et tehisintellekt võib märkimisväärselt aidata soolist diskrimineerimist kaotada ja naiste probleeme lahendada, et edendada soolist võrdõiguslikkust, tingimusel et töötatakse välja asjakohane õigus- ja eetikaraamistik, kõrvaldatakse teadlik ja alateadlik kallutatus ning järgitakse soolise võrdõiguslikkuse põhimõtteid;

86. rõhutab, et põllumajandus on sektor, kus tehisintellektil on tähtis roll toidu tootmise ja tarnimisega seotud küsimuste ja probleemide lahendamisel; rõhutab, et asjade interneti tehnoloogiad ja eelkõige tehisintellekt annavad hea võimaluse põllumajandusliku toidutööstuse ajakohastamiseks, automatiseerimiseks ning tõhusamaks ja kestlikumaks muutmiseks ning maapiirkondade kohalikuks arenguks, taimekasvatustoodangu suurendamiseks ja põllumajanduskultuuride kvaliteedi parandamiseks; on seisukohal, et digitehnoloogiate ja tehisintellekti kasutamine ning suurem teadus- ja arendustegevus põllumajandusliku toidutööstuse sektoris on vajalik kestlikkuse, tõhususe ja täpsuse parandamiseks ning tootlikkuse juhtimiseks; rõhutab asjade interneti ja tehisintellekti potentsiaali täppispõllumajanduses, eelkõige ilmastikuolude, mulla toitainete sisalduse ja niiskusvajaduse tuvastamisel ning taimekahjurite ja -haiguste kindlakstegemisel; rõhutab, et seire automatiseeritud ja digitaalsete vahendite abil võib aidata minimeerida põllumajanduse keskkonna- ja kliimajalajälge; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama selleks otstarbeks põllumajandussektorile eraldatavaid vahendeid ja investeeringuid ning tagama piisavad vahendid ja töötama välja vahendid tehisintellekti kasutamise uurimiseks nendes valdkondades, et hõlbustada olemasolevate ressursside paremat kasutamist asjaomaste põllumajandustootjate poolt, suurendada tõhusust ja tootmist ning toetada innovatsioonikeskuste ja idufirmade loomist selles valdkonnas;

87. on veendunud, et tehisintellekti rakendamisel liidus ja sellega kaasneval ELi kodanike isikuandmete kasutamisel tuleks austada ELi põhiõiguste hartas tunnustatud väärtusi ja põhiõigusi, nagu inimväärikus, privaatsus, andmekaitse ja turvalisus; rõhutab tõsiasja, et kuna tehisintellekt hõlmab määratluse kohaselt andmetöötlust, tuleb selle puhul järgida ELi

andmekaitseõigust, eelkõige isikuandmete kaitse üldmäärust; kordab, kui oluline on varustada sõltumatud avalikud andmekaitseasutused vajalike ressurssidega, et nad suudaksid andmekaitsealaste õigusaktide järgimise üle järelevalvet teostada ja tagada nende õigusaktide tulemusliku täitmise;

88. rõhutab, et investeeringud teadusuuringutesse, uurimis- ja arendustegevusse digi- ja tehisintellekti valdkonnas, riskikapitalile parema juurdepääsu soodustamine, elutähtsate taristute ja elektroonilise side võrkude tugeva küberturvalisuse arendamine ja juurdepääs kallutamata kvaliteetsetele andmetele on liidu digitaalse suveräänsuse tagamise nurgakivid; kutsub komisjoni üles uurima, millistel eri viisidel on liidul oht väljaspool liitu tegutsevatest osalistest sõltuvaks muutuda; märgib, et ebaselged, ülemäärased või killustatud eeskirjad takistavad uuenduslike kõrgtehnoloogiliste ükssarvikute, idufirmade ja VKEde tekkimist või ajendavad neid arendama oma tooteid ja teenuseid väljaspool Euroopat;

89. rõhutab, et turvalise ja kaasava Euroopa gigabitiühiskonna saavutamine on liidu digipöörde edu eeltingimus; rõhutab eelkõige 5G- ja kiudoptikataristu kaudu toimiva ühendatuse rolli töö- ja haridusviiside, ärimudelite ning tervete sektorite – sh tootmine, transport ja tervishoid – muutmisel, eriti koos muude tehnoloogiatega – nt virtualiseerimine, pilvandmetöötlus, servtöötlus, tehisintellekt, võrkude tükeldamine ja automatiseerimine – ning sellel on potentsiaal saavutada suurem tootlikkus ning rohkem innovatsiooni ja kasutajakogemusi;

90. kutsub komisjoni üles ajendama Euroopa ettevõtteid alustama järgmise põlvkonna mobiilsidevõrkude tehnoloogilise suutlikkuse arendamist ja ehitamist; kutsub komisjoni üles analüüsima digitehnoloogiatele ebavõrdse juurdepääsu ja ühendatuse erinevuste mõju liikmesriikides;

91. märgib, et kõrgjõudlusega andmetöötlusesse investeerimine on ülioluline, et kasutada ära tehisintellekti ja muude kujunemisjärgus tehnoloogiate kogu potentsiaal; nõuab ühendatuse investeeringute puudujäägi kaotamist taasterahastu „NextGenerationEU“ kaudu ning riiklikku ja erasektori vahenditest rahastamist, et katta ELi tulevikutehnoloogiatesse investeerimise kärped 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistikus;

92. nõuab kogu ühiskonda hõlmavat lähenemisviisi küberturvalisusele; rõhutab, et uued lähenemisviisid küberturvalisusele peaksid põhinema vastupidavusel ning kohanemisvõimel pingete ja rünnete suhtes; nõuab terviklikku lähenemist küberturvalisusele, mille puhul võetakse arvesse kogu süsteemi alates selle kujundamisest ja kasutatavusest kuni kodanike väljaõppe ja koolitamiseni; rõhutab, et digipööre koos teenuste kiire digitaliseerimise ja ühendatud seadmete laiaulatusliku kasutuselevõtuga muudab meie ühiskonna ja majanduse paratamatult küberrünnetele vastuvõtlikumaks; rõhutab, et edusammud kvantarvutuse valdkonnas rikuvad olemasolevaid krüpteerimistehnikaid; kutsub komisjoni üles toetama teadusuuringuid, mis võimaldaksid Euroopal selle probleemi lahendada, ning rõhutab vajadust tugeva ja turvalise otspunktkrüpteerimise järele; kutsub komisjoni üles uurima plokiahelal põhinevate küberturvalisuse protokollide ja rakenduste kasutamist, et suurendada tehisintellekti taristu vastupidavust, usaldusväärsust ja stabiilsust; rõhutab vajadust kaasata küberturvalisuse komponendid kõikidesse sektoripõhistesse poliitikameetmetesse; rõhutab, et tõhus kaitse nõuab, et ELi ja liikmesriikide institutsioonid teeksid ENISA toetusel koostööd, et tagada elutähtsate taristute ja elektroonilise side võrkude turvalisus, terviklus, vastupidavus ja kestlikkus; kiidab heaks komisjoni ettepaneku küberturvalisuse direktiivi läbivaatamiseks ning kavatsuse laiendada selle kohaldamisala ja vähendada rakendamise erinevusi liikmesriikides; nõuab ettevaatlikku lähenemist võimaliku sõltuvuse tekkimisele kõrge riskitasemega tarnijatest, eriti 5G-võrkude kasutuselevõtmisel;

o

o o

93. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.